

Om Faarenes Folding,

med mere Faarene angaaende.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 309

Faarenes Foding, med mere Faarene an-
gaaende.

Mine Forsøg med Faarenes Foding og Foldsfor-
ring bekiendgjorde jeg i Landoec. Tid. 2te Binds
1ste Hæfte, og da adskillige Aar siden den Tid ere
henrundne, og jeg har haft Leilighed til senere at
erfare Adskilligt saa anseer jeg som passende, atter
at bringe denne Sag paa Bane og det saameget
mere, som adskillige Landoeconomer have spurgt
mig, om jeg endnu vedbliver at folde mine Faar,
og om jeg, i saa Fald endnu er tilfreds dermed.

Fra den Tid jeg begyndte med Fodingen og
til nu, har jeg aarlig iærksat den, fra den Aars-
tid, da Foderurterne vare fremvoxne og indtil
Faarene kunde græse paa Eødsstubbene. I Aaret
1818 var jeg dog ligesom i sidste Sommer nødt
til at lade dem en Tidlang græse paa nogle udyr-
kede Jorder. Aarsagen var, at Spergelen, hvor-
af jeg meget betjener mig, formedelsi Torken alde-
les ikke kom op i Sommeren 1818 paa de fleste
Jorder hvorpaa den var saet. Herved tabte jeg
Foderurter paa 20 Tønder Land. Sidste Sommer
2det Binds 2det Hæfte. (15)

kom den kun meget langsomt og sildig i Værk. Forresten har det især i de første Aar jeg foldede mine Faar, hænder mig, at de dem bestemte Afgrøder bleve hurtigere afædte, end jeg havde ventet, og at jeg altsaa en kort Tid maatte slippe dem løse, indtil den næste Afgrøde naaede passende Høide.

Jeg har nu i 9 til 10 Aar fortsat Faarefoldingen, og om jeg end har forandret nogle af mine første Meninger, hvad Jværfættelsen angaar, saa anseer jeg den dog nu som forhen, for et saare fordeelagtigt Foretagende. Ved den bliver det mueligt at holde store Faarestokke paa indskrænkede Arealer; de blive ikke en intensiv Drist til Hinder, men tværtimod fremme den, og ved Faarefolding har man, til raae Jorders Opdyrkning, et Middel i hænde, der er saare vigtigt og næsten uundværligt, hvor Mergel fattes, og Gjødning eller Koder ei kan faaes tilkjøbs; thi hver omstændende Agerdyrker vil saare tage i Betænkning, at anvende den Gjødning paa nye Jorder, som endnu med Fordeel kan anbringes paa Gamle. Da det desuden, ved raae Jorders Opdyrkning, om denne skal drives noget i det store, er saa vigtigt at frembringe den første Joderafgrøde, saa er, ogsaa fra dette Synspunkt Faarefoldingen af megen Betydning, da den derved faldne Gjødning kan strækkes længere, end ellers var mueligt, uden at dog Kraft fattes i Jorden, til at frembringe en

god Høst af Foder, der maae levere det til videre Opdyrkning nødvendige første Gjødningsprodukt.

Inden jeg kjendte Gaarefoldingen var det mig umueligt, at tænke mig nogenlunde betydelig Gaareavl forenet med energisk Drikt. Til store Gaareflokke behøves, uden denne, vidtstrakte Græsgange, og efter mit Billede af kraftfuld Drikt, burde Ngerlandet uafsladeligen benyttes til veksellende Afgrøder af Fæd og Foder uden at man — med Undtagelse af meget lette Sandjorder, eller nyligen opdyrkede raue Jorder — tillod Græsset atter at sammenbinde det, engang fuldkommen smuldrede Jordsmø. — Paa ganske andre Lænder bragtes jeg ved at indsee Mueligheden af at fodre Gaarene i bevægelige Følge, hvorved de indskrænkedes til smaa Arealer, der umiddelbart nøde godt af den Gjødning, som de foldede Gaar tabte, og derefter ydede de skjønneste Sødafrøder.

Jeg indrømmer imidlertid, at Gaarenes Følgeforing ikke passer overalt eller under alle Forhold. Paa stærkt lerede Jorder kunde de maaskee — jeg siger ndrøffeligen maaskee, fordi jeg ikke kan tale af egen Erfaring — sammentræde Jordsmønet saa stærkt, at det ikke, især i en tør Værstid kunde atter tilstrækkeligen vorde smuldret, inden Vintersæden skulde nedlægges, ligesom denne Sammentræden ogsaa kunde hindre Foderurternes Gjenbært eller Gjenfaaning. — Ligeledes anseer jeg Gaarenes Følgeforing for upassende, naar Gaareflok-

fene ere saa smaa, at de ikke kunde gienerstatte den Udgiwt, som et Menneske, der uafsladeligen kan forblive hos dem, foraarsager; thi naar et Menneske, der har andre Fortæeninger, tillige skal flytte Gaarene, saa forsømmes de, faae snart for lidet, snart for meget, blive magre midt i tilsyneladende Overflodighed og hente ofte saaledes den Sygdom, hvorfor de næste Vinter maae bukke under. En anden Sag er det med en Huusmand, naar han paa sin liden, tæt ved Vaaningen liggende Jordlod sætter sine Gaar i Fold, og lader sin Kone eller sit Barn flytte dem. Evertimod den almindelig antagne Mening, at store Gaarestofke ikke kunde foldfores, formener jeg, at naar Fodret blot ikke fattes, kan ingen Gaarestof være for stor til at foldes.

Med Gaarestoffenes Størrelse betinges naturligvis Foldenes Antal og det til deres Foring nødvendige Areal.

Da jeg første Gang forsøgte at fodre mine Gaar i Fold, havde jeg en Blok af omtrent 30 til 40 Stykker, som jeg satte paa en med Vikke, havre besaaet Mark, i en eneste Fold, hvis trende Sider forbleve ubevægelige, medens den forreste Side flyttedes fremad, eftersom Gaarene havde afædt Planterne, og først naar denne var kommen til Sidesdykkernes yderste Ende, flyttedes en Deel af disse fremad, og Bagdelen med dem, hvorved Folden altsaa for Dieblikket blev mindre,

men atter større eftersom Fordelen atter flyttedes. — Men snart indsaae jeg, at det var bedre at danne en sammenhængende Fold, som kunde fremstundes paa Kuller. Da jeg Aaret derefter havde forøget mine Faars Antal, indrettede jeg Folde paa Kuller, og gjorde dem saa store at 50 Faar kunde rummes i enhver. Men disse Folde, som desuden vare forsynede med en Hække, hvori det afbuggede og tilbragte Foder lagdes, vare saa tunge, at de maatte fremtrækkes af en Hest. Aarsagen, hvorfor jeg anbragte en Hække ved disse Folde, var, fordi jeg derved blev istand til at henbringe Faarenes Gjødning paa hvilken endog ubesaaet Uger jeg ønskede, og saaledes at gjøde Uger; uden at Foderurter vare dyrkede derpaa. Men da jeg lærte at kjende Spergelen, denne nælsomme Plante, der, naar Sommeren blot er nogenlunde fugtig, yder, endog paa meget slette Jorder, et ikke ubetydeligt Produkt, og jeg ved denne indsaae Muligheden af, endog paa de daarligste Jorder jeg har, at frembringe Goderafgrøder, hvorpaa Faarene kunde fodres i Folde uden Hækker saa forfæstedes disse. — De Folde, som jeg dernæst indrettede gav jeg Danneelse af en langagtig Kierkant, og de bestode af et Stakit, som var forenet ved fire Stolper, hvori smaa Hjul vare anbragte. I en saadan Fold rummedes 30 Faar. — Denne Form har jeg siden beholdt, men gjort Foldene saa smaa at de nu blot rumme 16 Faar hver. Deres Længde er 6 Alen,

Brede $2\frac{1}{2}$ Alen og Hoide $1\frac{1}{2}$ Alen. Da disse Kolde, der ikke behøve at have svære Stolper, ere saare lette at flytte, og endog letteligen fremskydes af Faarene selv, har jeg maattet borttage Hjulene, og gjøre Stolperne spidse, at de kunde nedtrykkes i Jorden. Drengen, som passer Faarene flytter først den ene Ende af Kolden, og dernæst den anden. Saadanne smaa Kolde ere varigere end de større, lettere at bevæge, og bør altsaa gives Fortrinnet. Medfølgende Tegning Fig. A. B. C. viser, hvorledes disse Kolde see ud.

Skulde Lammene indsluttes i Koldene med Modrene, saa anbringes den Indretning paa Koldenes Korside, som Fig. D. E. er afbildet. Denne hindrer Lammene fra at krybe ud af Koldene, uden at forbyde Faarene, at stikke Hovederne ud og foran Kolden at afæde Foderurterne.

I saaledes indrettede Kolde, der paa en med Foderurter, eller naturligt Græs bevoxet Ager, sættes ved Siden af hverandre, indsluttes Faarene og forblibe Nat og Dag deri. Rød og hvid Klover, Bikkor, Bikkoblanding, Spergel og Raigræs, (*Lolium perenne*) ere Planter, hvorpaa Faarene trives særdeles vel, vorde uldrige og fede. Boghveden, der er saa gavnlig for Hornkvæget, er derimod i høieste Grad skadelig, for Faarene. Men i hine Planter have vi ogsaa tilstrækkelige Midler til at kunne fortsætte Fødslingen. Den

Periode, hvori man, naar man aldeles ingen Græs-
marker har, dog kan komme i nogen Forlegenhed
med sine Faar, er Foraaret. Vel kan man, naar
man er forsynet med Rodfrugter, uden Skade for
Faarene holde dem paa Stald indtil Rangræsset
eller Kloveren er tjenlig, men Lammene trives dog,
som mig synes, bedre, naar Faarene komme paa
Græs, og de ere da ogsaa sikrede mod den Lam-
hed i Venene, hvoraf det spanske Lam lettigen
angribes og dræbes. For tidligere at skaffe mig
Grønt til mine Faar, har jeg derfor i dette Efter-
aar saaet Rug paa 5 Edr. Land, der, naar Ru-
gen er afædt, besaaes med Spergel og saaledes
giver mig to Foderafgrøder i samme Aar.

Vil man folde sine Faar paa Klover, saa
bør man ikke tove dermed indtil den er udvoren;
thi da vilde den største Deel snart blive for gam-
mel og grov til Faarene, og maatte folgelig gjø-
res til Høe. Sætter man derimod Faarene paa
Kloveren, naar den har naaet omtrent halv Hoide,
saa æde de den med største Begjærlighed og skjøndt
da behøves daglig et større Areal, end om den
var udvoren, saa tabes dog ikke meget derved; thi
dens Sjenvæxt er saa meget hurtigere og den an-
den Afgrøde bliver desto rigeligere. Paa denue
Maade have Faarene hos mig i samme Sommer
afædt tre Kloverafgrøder paa samme Ager. Man
behøver ikke at frygte for Faarenes Opblæsning
ved at sætte dem i Fald paa ung Klover; naar man

blot iagttager ikke at fodre dem for stærkt i Forstningen. — Hvad her er saet om Kloveren gjelder ogsaa for de andre Planter, hvis Gienvæxt kun er sikker og hurtig, naar de afædes i ung Tilstand. Svergelen behøver ei at gjenaaes, naar Kaarene afæde den inden den sætter Frøe. Den fremvoxer da hurtigere fra sin Rod end om Ugeren pløides og besaaedes paa nye. — Rangræsset bør ligeledes tidligen afbides; thi da danner det en Bux af Blade, der til sildig om Efteraaret atter fremsthyder og giver den skønneste Græsning. Denne Plante kan, til Græsning for Kaarene, ikke roefes for meget, da den til Aarets vanskeligste Tider, Foraar og Efteraar, yder rigeligt og godt Foder.

Hvor stort et Areal man behøver for derpaa at foldføre et vist Antal Kaar, kan ikke ubetinget bestemmes. Ugerens Kraft og Veirliget hvorved Afgrødens Størrelse betinges, maae tages i Betragtning. Kun saameget i Almindelighed: Tretten Kaar af spansk Race æde ligesaa meget som to Køer af Middelsstørrelse, der behøve hver 80 Pd. altsaa omtrent 12 Pd. grønt Foder daglig, og naar vi antage at en Kloverager, en Tønde Land stor, frembragte i to Aarøder 24,000 Pd. grønt Foder, saa kunde 22 Kaar fodres derpaa i tre Maanedre, fra midt i Juni til midt i August og da hadde man endnu Tid til ved een Pløining — meer behøver en saadan Kloverager ikke — at tilberede Jor-

den til Vintersædens tidlige Gaaning. Jeg gjen- tager imidlertid, at ligesom man sikkerligen ved en rigere Kloverafgrøde kan fodre et større Antal Faar, saaledes maae det ved mindre Afgrøde naturligvis vorde mindre, ligesom naar man holder en Faarerace, der behøver mere Foder, end det spanske Faar.

Jugen Koringsmaade er imidlertid mere sparsommelig end Koringen i Fold, naar den paa rette Maade iværksættes. Ikke det mindste kan spildes, da man kan nøde Faarene til at afæde Planterne lige til Jorden; intet kan nedtrædes, da Foldene blot sættes tæt til Planterne, men ikke flyttes ind i dem. Faarene stikke Hovederne ud igjennem Foldens forreste Side og afbide Planterne $\frac{1}{2}$ til $\frac{3}{4}$ Alen langs med Folden. Naar den, der passer Faarene, seer at de have reent opædt, saa flyttes Folden saa langt frem, at dens Kor- side atter berører Foderurterne og saa fremdeles. Kun til Faar, som have Horn, eller til Bøddere og Bøder er man nødt at give Foderet ind i Foldene, og man bør da iagttage, at de ikke faae mere end de hurtigen kunde æde; thi ellers nedtrædes de frodige Planter og forsmaaes siden. Har Gaarredrengen holdt sig Korstrivten efterrettelig, og blot flyttet, naar Faarene have aldeles afædt Planterne, saa skulde den, der ikke før har seet en Afgrøde benyttet paa denne Maade, troe, at der intet havde været paa Ageren, ligesom at de saar

Iedes afødte Planter umuligen kunde atter fremt-
 flyde; og dog ere otte Dage neppe forsvundne,
 især om Regn falder, før end Planterne atter med
 fornyet Kraft, danne mægtig Top. Man for-
 kaufes over en saa tynd Gjødselings underfulde
 Kraft!

Jeg har sagt, at man ved Hjælp af Faa-
 refoldningen sættes istand til at opdyrke Jor-
 der, som ellers af Mangel paa Gjødning skulde
 forblive uopdyrkede og jeg bør nærmere forklare,
 hvad jeg i saa Henseende har tænkt og erfaret. —
 Det Jordsmon skal nemlig være saare slet, ja!
 maaste saa slet, at det aldrig fortjener at komme
 under Ploven, hvor ikke Spergelen giver en Af-
 grøde, stiftet til Faarenes Foldsoring. Blicher den
 end blot nogle Sommer høi, saa kan den dog i
 Aaringer, hvor Regnen ikke aldeles fattes, blive
 tæt, og yde mere Foder end man forestiller sig.
 Sættes Faarene i Fuld paa en saadan Afgrøde,
 saa beriges Jordsmonnet allerede noget ved deres
 Gjødning og Spergelens anden Opvæxt, denne
 være nu fra samme Rod, eller efter gjentagen
 Gaaning, bliver allerede noget bedre. Gjødningen,
 som falder efter denne, naar Faarene atter sættes
 i Fuld derpaa, beriger Jordsmonnet end mere,
 og naar dernæst saaes Rug, med hvid Kløver og
 Raygræs, som bliver i nogle Aar uopbrudt og
 afødt af foldede Faar, saa er Opdyrkningen alle-
 rede grundlagt, og man behøver blot at vælge en

berigende Sædfolge for, Nar efter Nar, meer at berige Jordsmonnet.

Ved disse Fordele synes Faarenes Fødding en saare vigtig og god Sag, dersom Faarenes Sundhed, eller Uldens Godhed ikke lider derved. Erfaringen har lært mig, at i denne Hensende er der intet at befrygte. Jeg har foldet mine Faar saavel i den vaade Sommer 1817, som i den tørre og hede 1819 og har aldrig sporet den mindste skadelige Virkning deraf for Faarene. Man sikkes tværtimod ved Føddingen mod de farligste Faaresygdomme, mod Forraadnelses-Sygen, der hidrører fra sids Græsgange, hvorpaa Faarene da ikke kunne komme ved Vogterens Skjodesløshed; mod Skab og Kopper, som hidrører fra Smitte ved Berørelse; ja, man bliver ved Føddingen sikket mod den Fortred, at see en fremmed Vædder komme til sine Faar. Da jeg begyndte at folde mine Faar spaaede man mig vist nok alt uueligt Uheld; man forsikrede mig, at de ikke kunde taale Kloveren eller andre saadanne saftige Planter, ja, det er endog skriftlig forkyndet, at de skulde faae de saakaldte Glyndere (Iglar) i Leveren m. m. Men intet af dette bekræftede sig. Da jeg imidlertid for 4 Nar siden fik Skab imellem mine Faar, saa raabte man: det er Føddingens Folger; den maae yttre sig paa en eller anden Maade. Men Sandheden var, at Skaben var kommen i min Flok med et tilkjøbt Faar, og at den, da jeg

ei kjendte den, var allerede temmelig udbredt inden jeg mærkede den. Det Faar, som bragte Skaben, var i den Grad angereben, inden jeg blev det vaer, at Ulden var over hele Ryggen aldeles sammenflistret.

Til Advarsel for Andre og til Hjelp for den, som er saa uhaardig at have faaet denne Sygdom i sin Flok, bær jeg lidet dvæle ved det, der haendte mig og ved den Naade hvorpaa jeg frelste næsten alle mine Faar.

Skaben begynder paa enkelte Dele af Legemet, sædvanligen forrest ved Bøvene og paa Manken. Man seer Faarene kløe sig næsten uafsladeligen og med et Slags Raserie. Rører man ved det syge Sted, hvor Huden befindes stiv og ligesom tyk, endskjondt den naar Skindet aftages, er meget tynd, saa mimrer Faaret med Læberne og vil strax kløe sig med Foden. Saar fremkomme, og naar Sygdommen naaer en høi Grad, saa kan man gjennem disses Aabninger fremtrykke megen Materie. Det var omtrent ved Nytaarstider at jeg fik Mistanke om, at mine Faar havde Skab. En duelig Dyrelæge gav mig Recepten til et Bad for Faarene; men dette kunde ikke vel iværksættes paa denne Aarstid, da jeg ikke efter Badningen kunde bringe Faarene i Varmen. Jeg henvendte mig derfor til Veterinairkolen, og Hr. Professor Wiborg havde den Godhed for mig, selv at tage

min Faarestok i Dieshn, *) og at give mig en Mercurialsalve, hvormed de syge Dele bleve indsmurte. Vi begyndte med at sjerne de Dyr, der i mindste Maade syntes mistænkelige, fra de friske. 40 halvbedle Faar, som vare i fuldkommen god Stand, men som mistænktes, folgtes strax til Slagt, og herved vandt vi Plads i Staldene. Efter en Uges Korløb smurtes Faarene igjen; Flokken gjen-nemsøgtes atter og de, hos hvilke Sygdommen nu var kjendelig, bleve satte til de Syge. Mercurial-salven vilde imidlertid ikke virke ganske efter Ønske; thi uagtet hver Plet, som blev smurt dermed helbrededes, saa gaves der dog stedse syge Steder, som skjultes af Ulden, og hvorfra Sygdommen atter fremkom. Men ved Salvens Hjelp hindredes dog Sygdommen fra at tage Overhaand, og Narstiden, hvori Faarene kunde klippest, kom. I Mai Maaned besluttede jeg at klippe alle mine smittede Faar, 80 i Tallet, og at bryde dem i det Bad, som jeg allerede har omtalet. Dette tilberedtes af 4 Dele Kalk, 5 Dele Potaske, 6 Dele Hjortetakolie, 4 Dele Tjære, 200 Dele Kocurin og 800 Dele Vand. Senere udelod jeg Tjæren, da

*) Sandhed bør ikke fortie, at enhver, der henvender sig til Veterinærskolen, ydes derfra Hjelp med en sielden Redebønhed, selv naar den, der trænger til Hjelp i Raad og Daad, boer Mile fra Skolen, og for en saa ringe Betaling, at man blot kan ansee den som en Erstatning for Medicamenterne.

jeg ikke ret kunde faae den til at forbinde sig med det Dørige, men tvertimod saae den i Klumper hænge sig ved Faarene, der tilsmurtes. Virkningen forblev ikke desto mindre at være den samme. I denne Suppe, som isorveien varmedes, dyppedes Faarene lige til Dinene. Syv Dage derefter, da den anden Dypning skulde foretages, vare allerede mange af Faarene fuldkommen helbredede, men de dyppedes dog for Forsigtigheds Skyld. Da den tredie Dypning, den 14de Dag, skulde iværksættes, gjenneisøgtes Faarene, og den største Deel, som nu vare fuldkommen friske, bleve ikke dyppede, men hensatte i et Klukke for sig selv. Efter den tredie Dypning vare alle Faarene allerede helbredede med Undtagelse af det Faar, der havde bragt Smitten i Flokken; thi hos dette var Sygdommen gaaet saa vidt, at mange og store Bylder sadde under Skindet. Skjøndt dette Faar ikke var meget værd, vedblev jeg dog Dypningen, for at see om denne var virksom mod Sygdommen i saa hoi Grad, og efterat jeg havde dyppet det 8 a 10 Gange var det fuldkommen helbredet. Ved dette Middel frelste jeg altsaa min Faareflok, og Enhver, der forsøger det, skal erkjende dets Virksomhed. Faarene taalte særdeles vel Dypningen og kun nogle faa, udlevede, tildeels tandløse Dyr døde efterat de vare dyppede en eller to Gange. Hverken før eller siden har jeg havt Sygdom mellem mine Faar, hvilket end ydermere kan tjene

til Bevis for, at Foldingen ingen Deel havde i denne.

Med Hensyn paa Uldens Godhed og Mængde virker Foldingen ligesaa lidet skadeligt, om det end ei kan nægtes, at nogen Jord kan fæste sig til Bugulden og til den nederst paa Laarene, især naar Aaret er vaadt. Dette betyder imidlertid ei meget, da Væstningen, som under nærværende Forhold overensstemmende med vor egen Fordeel bør iværksættes, bortskaffer saavel denne, som anden Ureenlighed. Skadede Foldingen Uldens Egenskaber, saa vilde det see ilde ud for den preussiske og mecklenburgske Uld, da Faarene der, som jeg selv har seet, lægges overalt i Ratsfolde. — At Faarene ved hensigtsmæssig Folding forblive fede og uldrige, veed jeg af Erfaring. Jeg har i Almindelighed havt $6\frac{1}{4}$ à $6\frac{1}{2}$ Pd. Uld efter Middelvægt, af Stykket.

Et Spørgsmaal bør endnu besvares, nemlig, om Lammene bør indsluttes med Modrene i Foldene? eller om de bør forundes Frihed til efter Behag, at gaae ind i og ud af Foldene? Dette beroer efter min Formening paa den Omstændighed, om Lammene tillægges tidligen eller sildigen. Godes de tidligen og følgerigen ere store naar Faarene komme i Fold, saa bør de indsluttes med Modrene, da de ellers vilde gjøre megen Skade; men tillægges de sildig, som er Tilfældet hos mig, saa har jeg fundet, at Friheden er dem saare

gavnlig, og jeg lader dem uhindret gaae foran
 Goldene og plukke Kløverens Hoveder. — Efter
 nemlig i et Par Aar at have mistet den største
 Deel af mine spæde Lam, ved hiin frygtelige Lam-
 hed, besluttede jeg at forsøge om sildig Tillægning
 ikke kunde sikke mig derimod. Jeg havde lagt
 Mærke til, at Sygdommen ikke angreb de Lam,
 der vare friske, naar de kom paa Græs, og dette
 Forsøg faldt saa heldigt ud, at jeg siden den Tid
 end ikke har seet et eneste Lam angrebet af denne
 Sygdom. — Jeg sætter Bædderne til mine Faar
 den 1ste Decbr. og Lammene fødes altsaa i Mai
 og Juni, og naae ikke desto mindre, ved at græsse
 frit paa de rige Gødermarker stor Størrelse inden
 Vinter og fuld Kraft til at gaae denne i Væde.
 findes imidlertid nogle svage Subjecter ved Vin-
 terens Begyndelse mellem dem, saa sættes de alene
 og faae daglig et Gøder Oliemeel, omtrent $\frac{1}{2}$ Pd.
 og Kartofler efter Behag, hvorved de i kort Tid
 blive fuldkommen i Stand. Jeg kan ikke nok
 anbefale Oliemelet af Hørfager som Gøder for
 Faar, der særdeles ynde det, og trives deryaa.

Et andet Spørgsmaal, som jeg for nogle Aar
 siden gjorde mig selv, var: Virker Goldgødningen
 meest naar den nedpløies, eller naar den forbliver
 liggende paa Jordsmonnet? Efter det jeg har
 hidtil seet, maae jeg svare, at den virker tiensøn-
 ligen stærkere, naar den forbliver unedpløiet. —
 Jeg har forsøgt at lægge Faarene i Gold paa en

Ager, som skulde besaaes med Rug; og, efterat den var overgjødnet, at ploie og besaae den. Ved Siden heraf ploiede og saaede jeg, og lagde dernæst Faarene i Fald paa den saaede Rug. I det ene Tilfælde kom Faldgjødningen nogle Sommer dybt i Jorden, men i det andet forblev den aldeles udæftet. Her saa jeg, at den unedploiede Faldgjødning virkede langt stærkere end den nedploiede, ja, saa stærkt, at Rugen efter den unedploiede Gjødning endog var betydeligen bedre, end den Rug, der stod paa den øvrige, med 50 Læs Gjødning paa 10 Land, gjødede Deel af Marken. Siden denne Tid behandles en større eller mindre Ager aarlig paa denne Maade. I det sidst forløbne Efteraar har jeg, ved at lægge mine Faar, der om Dagen græssede paa Stubbene, om Natten i Fald, gjødset omtrent 2 Eder Land Rugfod. Herved er at iagttage, at Rugen saaes Tid efter anden og blot saa meget ad Gangen, at Faarene kunne i otte Dage, naar Nattefolden flyttes hvede Dag, overgjødse det saate; thi Rugen maae naturligvis ikke være opkommen medens de ligge derpaa. Indtræffer Regn, saa kunne Faarene sammentræde Jorden saa stærkt, at Rugen undertiden vanskeligen opkommer, og virkelig plettevis bliver borte. Det er da hensigtsmæssigt, med Harven at bryde Skorpen paa et saadant Stykke.

Jeg har endvidere forsøgt, naar mine Faar om Foraaret have græsset, at lægge dem i Nattefold paa det Aar og det Hest.

paa allerede lagte Kartofler og heraf har jeg ligeledes sporet den herligste Virkning. — Endelig fremmes Græsgræden i høi Grad, naar Kaarene lægges i Fuld paa en Græsmark, og jeg har endog seet at hvid Klover er fremkommen derefter.

Mine Læsere ville forresten have bemærket, at her er ikke Talcn om Foring i Fuld, men blot om Kaarenes Indelukning i en Natfald, der opsættes i en Firkant af løse Fuldstykker, som støttes ved Pæle og daglig flyttes. En saadan Fuld's Storrelse betinges af Kaarenes Antal og jeg har fundet Virkningen af en saadan Gjødsning tilstrækkelig, naar hvert Faar har have 1½ □ Alen hver Nat at gjødste; hundrede Faar bør altsaa have en Fuld, som indeholder 150 □ Alen. — Fuldgjødsningen bør i alt Fald, kun let nedpløies. — Engländerne, navnlig John Sinclair, have samme Mening.

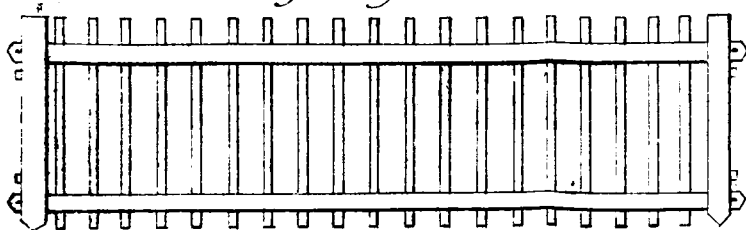
Endelig kan til Fuldningens Fordeel anføres, at dette Foretagende ikke er kostbart, da de simple Folde ikke koste meget og ere temmelig varige, og da een Dreng mageligen kan passe 300, ja, naar Foderurterne ei staae slet, vel 600 Faar.

Med fuldkomneste Overbevisning tør jeg altsaa svare Enhver, der har spurgt mig eller fremdeles spørger mig om Fuldforingen, at jeg anseer den som et saare gavnligt Foretagende, ved hvis Hjælp de større Avlsgaarder kunde holde tallose Hjørde og hver Bonde, der nu har saa Stykker,

(See Page 230.)

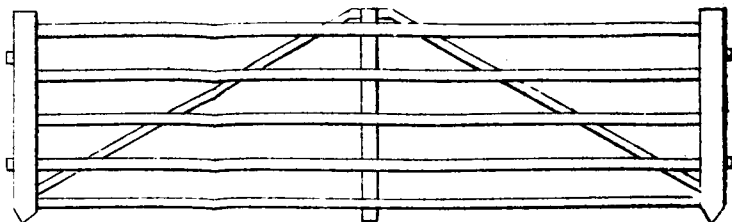
A.

Földens forreste Side.

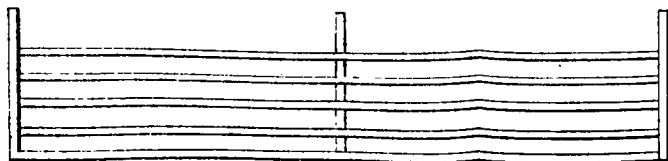
B.

Földens bagerste Side.

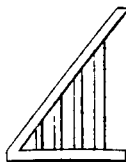

D.

Indretning hvor ved Lammene indsluttes i Földen.

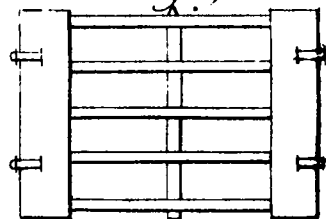

E.

C.

Et Endestykke.

kunde holde 100 og derover, og Danmarks Uld-
 Frembringelse mange Gange fordobles. — Vel for-
 udseer jeg at nogle ville spørge: Hvorfra skal Vin-
 terfoderet tages til den store Kaarestof? Men
 disse svarer jeg da: fra Kartoffelageren. Holdes
 Kaarene end uafbrudt 6 Maaneder paa Stald,
 saa fodrer man dog daglig 100 Faar med 2 Eder
 Kartoffler og 12½ Lpd. Halv, eller med 1 Eder Kar-
 toffler og 6 Lpd. Høe. Altsaa med en Kartoffel-
 afgrøde, der kunde avles paa 3 til 4 Eder Land. —
 Erfaring har lært mig, at det ægte spanske eller
 forædlede Faar meget godt trives paa Kartoffler,
 og kan endog være uldrigt paa dette Foder, naar
 de blot ordentligen fodres. De kunne vist nok
 fortære mere, og have godt deraf; men dette er
 tilstrækkeligt.

J. E. Drewsen.
